

Van pénz fizetésemelésre!

Érvek a foglalkoztatás bővítésére, a bérköltségek csökkentésére és a fizetések emelésére tervezett intézkedések mellett

A Magyar Szocialista Párt nélkülözhetetlennek tartja az azonnali fizetésemelést a közszférában. Mégpedig az érzékelhető, a jelenlegi kereteket átlépő fizetésemelést, amelynek mértéke általánosan legalább 50%. Azért legalább, mert azt állítjuk, hogy a működőképes közszolgáltatások feltétele, hogy a közszférában – akinek legalább három éves munkaviszonya van – ne kereshessen nettó 150 ezer forintnál kevesebbet, ha diplomás 175 ezer forintnál kevesebbet, és amennyiben egyetemi vagy mester diplomája van, akkor a fizetése feltétlenül érje el a nettó 200 ezer forintot. Tehát az orvos, a pedagógus, az egyetemi oktató, a könyvtáros, a muzeológus, a jogász a közszolgálatban legalább ennyi fizetést vihessen haza minden hónapban. Meggyőződésünk szerint ez a feltétele a közszolgáltatások működésének, és a jól működő közszféra minden ember érdekét szolgálja.

Természetesen felvethető, hogy van-e erre forrás a költségvetésben. Az első válasz erre: kell, hogy legyen! A közkiadások elosztása mindig értékválasztás is egyben. A jelenlegi kormány öt év alatt 1 400 milliárd forintot vont ki a közszolgáltatásokból: az egészségügyből, az oktatásból, a szociális ellátásból. Ez óriási összeg, többek között ezért kerültek ezek a területek az ellehetetlenülés határára. A működőképeséget sok helyen már csupán az ott dolgozó közalkalmazottak és köztisztviselők lelkiismeretes, szinte ember feletti munkája tartja fenn. Ezzel nem lehet a végtelenségig visszaélni, miként azt a kormány teszi.

Dávid Ferenc a munkáltató szemszögéből vizsgálva a javaslatainkat, úgy gondolja, felelőtlen, átgondolatlan, miként fogalmaz, ötletekről van szó, amiről a telefonszámok jutnak az eszébe. Felrója azt is, miért most, a költségvetés elfogadása után álltunk elő a követeléseinkkel. Nos, azt leszámítva, hogy normális körülmények között a költségvetés elfogadása előtt egy felelős kormány társadalmi párbeszédet folytat, a vita keretében zajlanak a bértárgyalások, mi más megközelítést tartunk szükségesnek. Nem épülhet olyan talapzatra a gazdaság, amely a társadalom kettészakadásához vezet, ahol a népesség egyharmada a jövedelmi szegénység és a társadalmi kirekesztettség körülményei között él; nálunk odáig fajultak a jövedelmi viszonyok, hogy a diplomás szociális munkás életkörülményei alig térnek el az ellátottak anyagi helyzetétől. Ezért mindenáron, akár radikálisan át kell rendezni a költségvetést. A gazdasági növekedésből mintegy 400 milliárd többletbevétel keletkezik a költségvetésben. Ennek jelentős hányadát a jelen helyzetben a közszféra fizetésemelésére kell fordítani. Nem tekinthető normális dolognak, hogy több közpénz áramlik a sportba, ezen belül is a különösen sikeres labdarúgásba, mint a felsőoktatásba. Miként irreális a mai körülmények között minden kisvárosba stadiont építeni. Miért kell kivásárolni az energetikai és közműszolgáltatókat? Az előbbi évi 80 milliárd, az utóbbi két évre 140 milliárd forint. A Magyar Nemzeti Bank nem

tekinti közpénznek a magyar fizetőeszköz leértékelődéséből származó nyereséget, és évente százmilliárdot költ presztízsvásárlásokra. A sor sajnos hosszan folytatható. Azért sem vagyunk elkésve, mert a kormány rendszeresen módosítja a költségvetést, a két évvel ezelőtt hasonlóan korán elfogadott költségvetést még a hatályba lépése előtt teljesen átírták. Ezt most is megtehetik, és meg is teszik. Kérdés, miért: újabb vagyonelemeket vásárolnak, emelik a miniszterelnök Várba költözésére rendelkezésre bocsátott állami forrásokat és felépítenek még néhány NB II-es csapatnak is villanyfényes stadiont? Csak az érdekesség kedvéért: az idei költségvetés rendkívüli kormányzati intézkedések előirányzatának elosztásánál a negyedik és ötödik legnagyobb tétele a sportra és a kommunikációra szánt amúgy is tetemes kiadások növelését célozta.

Tehát nem rögtönöztünk, hanem a társadalmi igények, az ország hosszabb távon is érvényesülő lehetőségeinek kiaknázhatósága céljából fogalmaztuk meg a fizetésemelési követelésünket. Éppen a realitások figyelembe vételét mutatja, hogy most a közszféra fizetésemelésére koncentrálunk, miközben tudjuk, hogy a fizetések jelentős emelése elkerülhetetlen a versenyszférában is. A 100 ezer forintos nettó minimálbér elérését továbbra is nélkülözhetetlennek tartjuk, de tisztában vagyunk azzal, hogy ehhez más adó- és jövedelempolitika, értelmes gazdaságpolitika, azaz kormányváltás kell. A minimálbér emelési elképzelésünket már a tavalyi választási kampányban is megfogalmaztuk, azzal, hogy ez nem járhat a munkáltatói terhek növelésével. Nézzük meg ezt újra!

Kiindulópont: az egyik legnagyobb társadalmi problémánk, hogy az Európai Unióban nálunk van az egyik legalacsonyabb foglalkoztatási ráta, különösen az alacsony képzettségűek körében dolgoznak kevesen. /a foglalkoztatási ráta Ausztriában: 72,5%, Magyarországon: 63,8%; ezen belül az alapfokú végzettségűeké 33,4%, a középfokú végzettségűeké 71,8%, a felsőfokú végzettségűeké 82%/. Ennek egyik oka, hogy magas a foglalkoztatás költsége a munkáltatók számára, miközben az átlagkeresetnél kevesebbet keresők számára aránytalanul magas a személyi jövedelemadó és a járulék. Így a magas bérköltség ellenére a minimálbér nettó értéke nem éri el a létminimum szintjét.

Ezért csökkenteni kell a munkáltatók bérköltségét, mert a versenyképesség egyik akadályozója az, hogy különösen az alacsony keresetknél aránytalanul magas a munkáltatói teher, ahogy a szakmai zsargonban mondják, magas az adóék. Ezen túlmenően a minimálbér rendkívül alacsony, és 2010 óta jelentősen romlott a helyzet: a minimálbér bruttó értéke 42,9%-kal, azaz egyharmadával nőtt, míg a nettó minimálbér csupán 14,2%-kal, azaz reálértéke 2,3%-kal csökkent. Az egész adópolitika a magas jövedelműeknek kedvez az egykulcsos adóval, és az adójóváírás megszüntetésével: a munkavállalók kétharmadának egyértelműen nőtt az adója, míg csupán egynegyedüké csökkent, igaz ezen belül egytizedük igen jól járt. Ezért azt az alapelvet követjük, hogy az átlag alatti keresetknél csökkenjen a munkáltató bérköltsége, valamint a munkavállaló adója, azaz emelkedjen a nettó kereset.

Konkrét intézkedések:

1. Havi 50 ezer forintig, azaz évi 600 ezer forintig legyen adó- és járulékmentes a bér a munkáltatónak és a munkavállalónak egyaránt 300 ezer forint alatti havi kereset esetén.

Ezzel havonta 14 250 forinttal, évi 171 ezer forinttal csökken a munkáltatói bérteher és 17 250 forinttal a munkavállalók adó- és járulékterhe.

2. Az 50 ezer forint és a 200 ezer forint közötti kereset személyi jövedelemadója adójóváírás érvényesül, amely 8%-ról indul, és 200 ezer forintnál éri el a 16%-ot a jelenleg hatályos 18,5%-os munkavállalói és a 28,5%-os munkáltatói járulék változatlanul hagyásával.
3. A minimálbér havi 118 500 forint legyen. A fenti adó- és járulékterhek mellett a nettó minimálbér 100 347 forint, azaz a jelenleginek a másfélszerese. Ez az igen jelentős nettó minimálbéremelés így olyan módon megy végbe, hogy eközben a munkáltatói teher is csökken havi 11 ezer, évi 132 ezer forinttal.

A változtatás hatására igazságosabb lesz az adórendszer, nőhet a foglalkoztatás, különösen a kis- és középvállalkozásoknál; fehéredhet a gazdaság, mert a bérterhek csökkenésével már kevésbé éri meg feketén foglalkoztatni. A jelentős béremeléssel nőhet a fogyasztás, amely húzza magával az egész gazdaságot. Természetesen további modellszámításokra van szükség annak pontos meghatározásához, hogy a fizetésemelésnek milyen multiplikatív hatásai vannak, ebből milyen növekedési többlet és adóbevétel emelkedés fakadhat.

Társadalmi párbeszédre, szakmai egyeztetésre és természetesen vitákra van szükség, hogy a fizetésemelési program a társadalom széles körében egyetértésre találjon. Éppen ezért készen állunk a tartalmi eszmecserére a munkáltatói és a munkavállalói szervezetekkel, a szakmai szervezetekkel és a civil szervezetekkel.

Dr. Katona Tamás

egyetemi tanár